

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Soja; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgerdorp (Zuid-Afrika); Dr A. Ringvalda, Soerabaja; Dr J. C. Rullmann, Waasenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veidkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broekstraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentieën: 25 ct. p. regel. — Lezer nummers f0.15.

Tot nadere aankondiging is het adres van den Eindredacteur:
DUITSCH KAMPWEG 10, WOLFHEZEN.

INHOUD: Uit de Schrift: Opdat... (Ps. 130:4). — Kerkelijk Leven: Kerkbibleis. Al te stevige kollekte-zakjes. Beeldverering. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Lange de kwestie heen. De kabinettsformatie. — Het Boek van de Week. — Perschoon. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Opdat...

Maar hij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.
Psalm 130:4.

Dat is een troost: bij God is vergeving.
Zooals hij van ons vraagt, dat wij vergeven „zeventig maal zeven maal“, zoo is er bij Hem vergeving, altijd weer.

Wij, die mogen inzien achter het voorhangsel, welen den weg der vergeving: het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden.

En altijd opnieuw mogen we het herhalen: „Heere, bij U is vergeving“.

Ja, mits we dan ook om vergeving vragen. Dat wil zeggen, mits we kennen onze schuld.

En als we komen: „zie mijn berouw, hoor hoe een boeteling pleit“, dan klinkt het: „Heere, bij U is vergeving“.

Maar „opdat“ staat er achter.

Opdat...

Niet opdat we het rustig zouden hebben, opdat we maar weer onzen gang zouden gaan, opdat we het zoo nauw niet zouden nemen, of opdat we ons zouden afwenden van Gods wet, om dan te praten over „ruimhartigheid“ en „enghartigheid“ en over „kleinzieligheid“ en „vrijheid“, alsof we ons leven zouden mogen richten zooals we dat wilden.

Bij God is vergeving, opdat Hij gevreesd wordt.

We zullen onzen God over ons leven laten heerschen.

Dán hebben we vrede.

Dán beleven we elken dag de vergeving.

Dán weten we wat rust is.

God is gróót en wij zijn Zijn begenadigde kleinen.

J. W.

KERKELIJK LEVEN.

Kerkbibleis.

In dezen tijd van het jaar brengen velen hun vakantie in het buitenland door.

De minst aangename dag is voor den Gereformeerde dan dikwijls de Zondag.

Hij mist gewoonlijk de Gereformeerde prediking. En nu zou het te stout zijn gesproken, dat ook een andersoortige prediking hem niet tot zegen zou kunnen zijn.

Toch kan, wie een meer zuivere verkondiging van Gods Woord gewoon is, geen onverdeeld genoegen smaken, wanneer hem het minder zuivere als zielespijs wordt voorgezet.

Hoe volop hij overigens ook geniet, om den Zondag verlang hij in den regel naar het bevoorrecht vaderland.

Wijl voor ons gebed en prediking de hoofdzaak zijn in den eeredienst, moet deze daarnaar door ons worden beoordeeld.

In bijkomstigheden kan men echter van het buitenland veel leeren.

Wij gaan hier nu geen vergelijkingen op verschillende punten trekken.

Op één punt willen we echter de aandacht vestigen.

Meestal brengt in het buitenland niemand zijn bijbel naar de kerk mee.

Maar men vindt of op de hem gewezen plaats een bijbel met liederenboek.

Of zij, die iemand naar de plaats geleiden bieden den kerkbezoeker van beide een exemplaar aan, dat hij later weer teruggeeft.

De bijbels zijn uniform van formaat, de druk duidelijk leesbaar. De liederenbundels evenzoo.

De naam van de kerk is gewoonlijk in den omslag ingedrukt.

Dat alles geeft een indruk van orde en netheid, welke prettig aandoen.

De praktijk schijnt uit te wijzen, dat ontvreemding van kerkboeken niet of niet noemenswaard voorkomt.

Anders zou dit gebruik natuurlijk niet zoo lang hebben stand gehouden.

Doch kom nu eens in onze kerken.

In de banken der kerkeraadsleden prijken keurige bijbels, liefst de uitgave van Kuyper, Rutgers en Bavinck met de psalmen erin en de formulieren zijn van de bekende boekdrukkersgrillen gezuiverd.

Maar in de overige banken en stoelen?

Wie een vaste plaats heeft, laat daar wellicht zijn bijbel en psalmboek liggen.

De anderen dragen ze mee naar de kerk of doen zonder.

Sommigen vergenoegen zich met het Nieuwe Testament alleen plus psalmen.

Ook zijn er die alleen met 'n psalmboek volstaan. De kerkboeken vormen een kakelbont gezelschap.

Ze zijn in allerlei formaat vertegenwoordigd en dateren van meer dan een eeuw geleden tot heden.

Men vindt er, die met zoogenaamde „Duitsche“ letter zijn gedrukt naast andere, die fonkelend van nieuwigheid.

Hoewel in onze kerken de Evangelische Gezangen hebben afgedaan, treft men toch altoos nog erfstukken aan, waarin die de „schoonste“ bladzijden vormen.

Jonge oogen worden bedorven door het turen in een boekje niet grooter dan een lucifersdoosje.

Als men hierop eens let, geeft dit een rommeligen aanblik.

En nu wordt er van den kansel vaak op aangedrongen om te zorgen, dat men den geheelen bijbel in de kerk voor zich heeft.

Kerkbodes leggen deze vermaning vast in schrift. Velen geven er gehoor aan.

Maar velen blijven ook als doof.

Zijn de laatste nu zoo sterk te berispen?

Rekent men wel genoeg met praktische bezwaren?

Wanneer het warm weer is wordt de bijbel, in transpireerende hand gedragen, er niet beter van en verliest spoedig zijn frisheid.

Regent het — en hoe dikwijls is dat in ons lieve land niet het geval? — dan heeft men moeite zijn kerkboeken afdoende te beschermen.

Onze kleeding van tegenwoordig is er ook niet op berekend om bijbels van behoorlijke grootte in te bergen.

Vroeger zag men weleens de kerkboeken van een heel gezin in de achterzakken van een gekleede jas verdwijnen.

De zakken pulden wel wat uit, maar dat kwam er minder op aan.

Met de afschaffing van dergelijke kleedingstukken hielden ook die ruime bergplaatsen op te bestaan.

Er bestaat dan ook geen reden het tegenwoordig geslacht te verwijten, dat het zooveel zwakker meeleeft dan een vorig, en daarvoor als symptoom aan te wijzen, dat het dikwijls zonder bijbel naar de kerk gaat.

Behoorden met de verandering van het getij ook niet de bakens te worden verzet?

Kon niet op andere en treffelijker wijze in de behoefte worden voorzien?

Ziet, wij bouwen kerken, die een sierand zijn voor de omgeving.

Uurwerk en luidklok worden niet langer tot de overvloedige woelde gerekend.

Het interieur moet aan aesthetische eischen voldoen.

De zitplaatsen worden zoo gerieflijk mogelijk gemaakt.

Maar voor Gods Woord wordt niet die zorg gedragen als wel betaamde.

Als men zijn oog over de kerkboeken laat gaan, spreekt een sterk contrast met al het overige u weinig goedkeurend toe.

Alles is in de puntjes.

Doch voor de kerkboeken schijnen enkele stalletjes van een paar boekenjoden geplunderd. Er is weinig eerste hands, veel tweede en derde hands bij.

Toch ware aan dit euvel gemakkelijk tegemoet te komen.

Wat zou de aanschaffing van nieuwe bijbels en psalmboeken, die eigendom van de kerk zijn, bedragen op de bouwkosten en inrichting van een nieuwe of de verbouwing van een oude kerk?

Een luttel bedrag!

Zou het zoo in de papieren loopen, als iedere kerk, die aan nieuw- noch verbouw toe is, een kerkbijbelfondsje vormde?

Wat zou daarvoor jaarlijks moeten worden bijeengebracht?

Immers een kleinigheid!

Waarom juist op Gods Woord bezuinigd?

Onze kerken staan vierkant tegenover klerikalisme.

Maar hier is toch een klerikalistisch insluipsel.

Wie tot ambtsdrager wordt verkozen, mag gebruik maken van een kerkelijken kerkbijbel.

Het volk echter een paar treden in de laagte moet zelf maar zien hoe het zich te dezen aanzien redt.

Zoo wordt het natuurlijk niet bedoeld.

Doch een fijnvoelend vreemdeling zou die opmerking licht kunnen maken.

Heusch, op dit punt zijn we niet konsekwent genoeg.

Zijn we te konservatief.

Als een kerkeraad niet veel voor verbetering in deze voelt, zou hij kunnen bepalen, dat ook de kerkeraadsleden hun bijbels telkens mee naar huis nemen en weer mee in de kerk brengen.

Misschien...

Maar nu zou ik al te ondeugend worden.

Het betreft hier wel geen ingrijpende reformatie.

Toch is ze niet zoo onbelangrijk als men wellicht bij het eerste lezen meent.

— Al te stevige kollekte-zakjes.

Nog een vakantie-ervaring!

Hoever het gebruik is doorgedrongen, kunnen we niet beoordeelen.

Maar in sommige stadskerken doen den laatste tijd kollekte-zakjes hun onloop in de kerk, welke van extra-stevig makelij zijn.

De ijzeren in fluweel gehulde rand wordt versterkt door een onbeschermde koperen staaf, die den mond van het zakje in tweeën deelt.

Ge begroet dat misschien als een heuglijk verschijnsel.

De kollekten worden de laatste jaren zoo zwaar, dat de ijzeren hoepel zou doorbuigen, indien die niet gestut werd.

Benijdenswaardige onnoozelheid, indien gij hier achter uw overpeinzingen een punt zet.

Maar vergelijkt ge de opbrengst van de kollekten van thans met die van vroeger dan begint ge toch aan dat stevigheidsdoel te twijfelen.

Zooveel meer wordt er niet gekollekteerd.

Dat koperen staafje moet wel een andere betekenis hebben.

Welke kan dat anders zijn, dan dat het noodig is gehekken te beletten, dat uit de kollektezak iets zou worden ontvreemd in plaats van erin geworpen?

Waarlijk, een zeer ernstige reden.

Eén die te denken geeft.

Eén die pijnlijk aandoet.

In de samenkomsten der gemeente bevinden zich blijkbaar individuen, die wel hooren voorlezen „gij zult niet stelen“, maar die desondanks zich aan de heilige gave vergrijpen.

Kerkrovers!

Dat staafje, dat u soms moeite geeft om uw rechterhand niet te laten weten wat uw linker doet, doet zoo niet aan uw geloof, dan toch aan uw gevoel van te verkeerren in de gemeenschap der heiligen licht eenigen afbreuk.

Het is wel schrijnend, dat men zelfs in de kerk elkander niet meer kan vertrouwen.

Het is mij niet bekend, dat in vroeger tijd ooit zulke maatregelen behoeften te worden genomen.

Hier zou dan wel diep verval openbaar worden. Een verademing is het daarom schier, als gij buiten weer eens een onderwetsch kollektzakje voor u krijgt.

Hier is de corruptie nog niet doorgedrongen. Hier ligt niemand onder verdenking.

Aan die verademing heeft men echter niet genoeg. De vraag is niet te onderdrukken: moet dat in die stadskerken nu zoo blijven?

Rechercheurs kunnen hier weinig beginnen.

En het strookt niet met het wezen der kerk om die permanent in haar dienst te stellen.

Is het niet veel beter, dat zoo grondig mogelijk met het kollekte-systeem worde gebroken?

Op veel plaatsen heeft men de kollekten voor de kerk reeds afgeschaft.

De kerken met de „staafjes“ die ze nog mochten houden, behoorden wel onverwijd met die afschaffing mee te gaan.

De vaste bijdragen dienen overal de kollekten voor de kerk te vervangen.

En dan konden, vanuit een goed beginsel gezien, ook vele andere kollekten daarmee tegelijk vervallen, zooals voor emeriti-predikanten, predikants-weduwen en -weezen, zending, in het kort voor alle doeleinden, waarvoor de kerk een vast bedrag moet opbrengen, hetzij door verbintenissen in eigen kring, hetzij door verbintenissen uit het kerkverband voortvloeiend.

De kollekten beperken zich strikt tot het terrein der barmhartigheid.

Als regel kan dan met één kollekte, die voor de diakonie, worden volstaan.

En ook daarbij verlosse men ons van het hinderlijk gebengel, dat de diakonen vooral op zomere dagen in volle beurten zeer vermoet, hun een groot deel van de preek doet missen en de gemeente vaak afleidt van wat de Geest tot haar zegt.

Indien men naar gelang van de grootte van de kerk tien of twintig gesloten bussen, van binnen gevoerd, door de kerk liet circuleeren, waarbij enkele broeders slechts een wakend oog hadden te houden, zou de inzameling binnen enkele minuten zijn afgelopen.

Ook dit is niet een reformatie-punt van den eersten rang.

Niettemin de overweging waard.

Beeldenverering.

Van Roomsche zijde wordt gedurig weer betoogd, dat niet de beelden worden vereerd, maar de personen, die daardoor worden voorgesteld.

Van onzen kant houdt men vol, dat dit niet klopt op de Roomsche praktijk.

Zelfs indien Rome met haar bewering gelijk had, dan nog moet het gebruik der beelden in de kerken worden afgekeurd, volgens onzen catechismus. Immers, op de vraag: „Maar zou men de beelden in de kerken als boeken der leeken niet mogen duiden?“ wordt geantwoord: „Neen; want wij moeten niet wijzer zijn dan God, die Zijn christenen niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging van Zijn Woord wil onderwezen hebben“.

Maar in het antwoord op de voorafgaande vraag wordt uitdrukkelijk tegen Rome beloden, dat God verbiedt de beelden van schepselen te maken en te hebben om die te vereeren of God daardoor te dienen.

En in ons Avondmaalsformulier worden bij hen, die vermaand worden zich van de tafel des Heeren te onthouden ook genoemd: allen, die den beelden eere aandoen.

Dat en onze Catechismus en ons Avondmaalsformulier daarmee Rome geen onrecht aandoen, kan slag op slag uit de Roomsche literatuur worden aangetoond.

Ook onlangs troffen wij een nieuw staaltje aan in „De Maashode“.

Onder een illustratie vindt men het volgende onderschrift: „Voor eenige maanden heeft Mgr. Aengenent van den H. Vader een zilveren Rozenkrans ontvangen, bestemd voor het genadebeeld van onze Lieve Vrouwe ter Nood te Heiloo. Gisteren, op het tielfeest van de kapel, waar dit beeld vereerd wordt, heeft Mgr. Aengenent persoonlijk dit geschenk gebracht. Monseigneur op het oogenblik, waarop hij den zegen aan de aanwezige pelgrims geeft“.

Men ziet, de door ons gespatieerde woorden leveren het bewijs.

De Roomsche onderscheiding tusschen hogere en lagere vereering kan geen dienst doen om dit bewijs te ontzenuwen.

Het gaat er om of door Rome in eenigerlei vorm de beelden vereerd worden.

En ondanks alle Roomsche tegenspraak geeft Rome zelf de Reformatie gelijk.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Langs de kwestie heen.

De leider van het Propaganda-Bureau der Christelijk-Democratische Unie zond ons ter opname een stuk, dat gericht is tegen het artikel, dat wij naar aanleiding van het resultaat der verkiezingen schreven.

Het is ons niet mogelijk de plaatsing te overwegen, omdat het voornaamste van het ingezondene langs de kwestie, welke wij ter sprake brachten, heenloopt.

En er steekt nooit profijt in langs elkander heen te redeneeren.

Wij zagen alleen de zaak onder de oogen: hebben de Antirevolutionairen ter oorzake van het kerkelijk schisma aan de Chr. Dem. Unie verloren? Dat die vraag door anderen werd opgeworpen kan geen verwondering baren, waar toch vooraanstaande personen uit de schismatische kerken vóór de verkiezingen optraden om de kandidaten der Unie aan te bevelen. Of de Chr. Dem. Unie zelf een bepaalde houding ten aanzien van het schisma aannam, roerden we zelfs niet aan.

Wij mogen niet toelaten, dat onze beschouwingen naar dit terrein worden overgeheveld.

Twee schrijver maakt de opmerking, dat de vergelijking tusschen de cijfers van de Chr. Dem. Unie in 1929 met die der Christen-Demokraten van 1925 weinig zin heeft, omdat de Chr. Dem. Unie eerst in 1926 werd opgericht. Anderen blijken niet van die gedachte te zijn. Niet alleen door ons, maar ook door bladen als het „Alg. Handelsblad“, „De Maashode“ e.a. wordt dezelfde vergelijking getrokken. Ondanks het advies van den heer Staalman om blanco te stemmen, kan de nauwe verwantschap tusschen de Christen-Demokraten van 1925 en de Chr. Dem. Unie kwalijk worden geloofd.

Schreven wij, dat in den kieskring Haarlem geen lijst van de Chr. Dem. Unie werd ingediend, onze inzender wil er op attent maken, dat die wel werd ingediend, doch door ongesteldheid van den persoon, die zich daarmee belast had, te laat. Maar dit kan men toch moeilijk indienen noemen. Als ik beweer, dat Stresemann de reis naar New York op de „Bremen“ niet meemaakte, gaat het dan aan een tegenspraak te lanceren in dezen vorm: hij maakte die wel mee, maar te laat? In elk geval weten onze lezers nu, dat de Chr. Dem. Unie in den kieskring Haarlem een lijst had willen indienen. Ofschoon het feit, dat alles hier gezet was op den worp van de gezondheid van één persoon, ons ook wel wat te zeggen heeft, treden we daarin liever niet, want wij hebben er geen behoefte aan over deze materie een discussie uit te lokken.

De kabinetsformatie.

Dat aan Jhr. Ruys de Beerenbrouck opdracht werd verstrekt om een kabinet te formeeeren, steunende op de partijen der rechterzijde, stemt tot voldoening.

Wat de „N. R. C.“ ook betooge, een parlementair kabinet is wel degelijk mogelijk.

Doch alleen, wanneer het een rechts kabinet is.

Of hij het aanwijzen van Jhr. Mr. Ruys het motief heeft voorgezet, dat de stembusuitslag in die richting wees, valt niet te beoordeelen.

Wij voor ons meenen niet, dat de verkiezingen een bepaalde richting behalve dan die van een rechts kabinet aanduiden.

Indien aan De Geer of Colijn de zware eer der kabinetsformatie ware toegekend, zou dit stellig niet tegen den geest der verkiezingen indruischen.

Toch is het ons liever, dat dikmaal het oog viel op een Roomsche staatsman als kabinetsformateur.

Afwisseling is ook in deze gezond. Zoo worden de lasten verdeeld.

Een Roomsche was aan de beurt.

Colijn formeerde in 1925 een ministerie.

En al vormde daarna De Geer een intermezzo-kabinet, zoo ware het toch zeker niet gewenscht, dat hij nu weder tot de formeeringstaak werd geroepen. Zoo licht zou met eenige verandering het intermezzo-kabinet in een parlementair kabinet kunnen zijn omgetimmerd. Al konden gedurende zijn bewind geen principieele wetten worden op stapel gezet, hij had toch genoeg invloed, dat deze periode meetelt voor zijn beurt. Vooral, omdat het de Christelijk Historischen waren, die het kabinet-Colijn deden duikelen.

Wij verheugen er ons over, dat „De Standaard“ meende, dat thans de portefeuille van financiën nu eens niet aan een politicus van Antirevolutionairen huize dient te worden toegewezen.

Hoe gaarne men zich van onzen kant ook offers getroost voor een goede politiek, die offers mogen toch niet te zwaar op één partij drukken.

En juist het aanvaarden van de portefeuille voor financiën beteekent het grootste offer brengen.

Een minister van financiën, die durft ingrijpen en met van de daad is, komt de partij, waartoe hij behoort, in den regel op stemmenverlies te staan.

Dat is voor een keer zoo erg niet.

Doch het mag niet keer op keer gebeuren.

Of Ruys slagen zal?

Er worden harde noten gekraakt over de Christelijk Historischen.

Indien het waar is, wat verluid wordt, dat zij van een vast akkoord en een omlijnd program als basis voor de medewerking met de Regeering niet willen weten, zouden wij niet klagen als de zaak daarop afsprong.

Wij hebben met de Christelijk Historischen al zooveel leergeld betaald, dat het niet geraden mag geacht anders dan op gedetailleerd kontrakt met hen samen te werken.

Zij de vrees, wat geschieden moet als men van Christ-

lijk Historische zijde zich niet binden wil, geen leidvrouw.

Er komt een hecht en homogeen rechts kabinet, dat voor een vierjarige periode op de meerderheid der Kamers als met wiskunstige zekerheid aan kan.

Of er komt er geen.

In een politiek, die één partij in het bijzonder naar de oogen moet kijken, zit bederf.

Zij is oorzaak, dat de ministerszetels van het begin af op wormstekige, wankelende pooten staan.

Onze mannen zijn er te goed voor om daarop plaats te nemen.

Onze partij mag daaraan niet gewaagd.

Dan maar liever op andere wijze parlementair gemodderd.

Wij hopen echter, dat het verantwoordelijkheidsbesef bij de drie partijen van de rechterzijde sterk genoeg zal zijn om een vasten koers te verkiezen boven vrijbuiteren. De kabinetsformatie doet in gewicht voor de verkiezingen niet onder.

Daarom worde ook zij in het gebed gedacht.

HEPP.

HET BOEK VAN DE WEEK.

Ben Lindsey's Nieuw-Sexueele Ethiek. Beschouwing en protest naar aanleiding van zijn boek „Opstandige Jeugd“, door A. Hymans, arts te Giessen-Nieuwkerk. N.V. G. J. A. Ruys' U.M. — Zeist, 1929.

Als een van de vele ontkenstings-verschijnselen in den tegenwoordigen tijd moet aangemerkt het roepen om een nieuwe huwelijksmoraal.

De huwelijksopvatting, welke men toentoe was toegedaan, kan zich tegenover de veranderde omstandigheden niet langer handhaven, zoo heet het.

In den grond van de zaak zijn alle menschen het daarover eens, aldus stelt men het voor. Alleen komen sommigen er rond voor uit, terwijl anderen het niet openlijk willen toestemmen. De laatste zijn huichelaars. Zij geven zich een air van onderwetsche deugdelijkheid, terwijl zij in het geheim zich allerlei moderne vrijheden veroorlooven. Zij leven volgens hun natuur, maar doen het voorkomen, alsof zij de natuur beheerschen, wat niet anders zeggen wil dan haar geweld aandoen. Aan die huichelaarj moet een einde komen. De dingen moeten bij hun naam genoemd. De traditioneele huwelijksmoraal moet overboord. Een nieuwe moraal dient te worden geschapen, een moraal, die kan worden nageleefd, een wet, welke de mensch volkomenlijk kan houden.

In Europa heeft men daarover zwaarwichtige theorieën opgesteld. Op kongressen hebben vrouwen, ja vooral vrouwen, zich doen kennen als voorstanders van een radikale revolutie. Het recht op het moederschap, ook buiten het huwelijk, werd met den geest van een furie door haar opgevoerd. Het vrije sexueele verkeer werd als het toppunt van zedelijkheid geprezen. Het christelijk huwelijk zou de vrouw in een toestand brengen erger dan de prostitutie. Men maakte konstrukties op voor een nieuwe maatschappij, welke de erotiek eerst tot haar recht zou doen komen. De school van Freud werkte ten behoeve van een toekomstig gezond geslacht in deze richting mee.

Daarmee kwam men aan vele onzedelijke praktijken tegemoet. Men paste zijn theorie daarbij aan. Men legde zoo het geweten, dat nog altijd sprak, het zwijgen op. Het verwijt, dat gij uzelf maakt, komt voort uit atavistische vooroordeelen, zoo stelde men hen, die geen vrede vonden in de zonde, gerust. Gij zijt juist de pioniers van een nieuwe beschaving. Gij zijt profeten, die uitroepen de opening der gevangenis voor de ongelukkigen, die door de oude moraal gebonden zijn.

Want dat in de praktijk de sexueele immoraliteit verschrikkelijk is, wie onzer kan het tegenspreken? Wij willen het dikwijls niet zien.

Wij lezen over ontstellende statistieken heen.

Wij komen er niet over in beweging.

Maar waar is het, dat in Amsterdam tachtig procent der huwelijken gedwongen zijn.

Waar is het, dat in ons land de abortus provocatus druk wordt uitgeoefend.

Waar is het, dat in Duitschland dertig procent van de eerstgeborenen het merk der onschtheid draagt.

Waar is het, dat in Parijs niettegenstaande een schaamteloos gebruik van anti-conceptionele en abortatie-middelen dit percentage nog tot 25 klimt.

Waar is het, dat in Rusland...

Maar over Rusland raken we vooreerst niet uitgepraat. Trouwens, wie een schildering zou willen geven van de verregaande sexueele demoralisatie in ons werelddeel, ver weg en dicht bij ons, zou daaraan jaar en dag moeten werken.

En nu komen geleerden en kwasi-geleerden om het immoreele met biologische, physiologische, psychologische, paedagogische, evolutionistische gegevens om te redeneeren tot een moraal-systeem. Een heele lijst van namen en werken zouden hier opgegeven kunnen worden.

Toch is er niet één boek onder, dat zulk een geweldigen opgang maakte als dat van den kinderrechter te Denver, Ben Lindsey, over „Opstandige Jeugd“.

Hymans deelt mee: „nu wordt met Lindsey's boek als paedagogisch propagandamateriaal gewerkt in bepaalde jeugdkringen en hoorde ik, dat dit boek, dat over de geheele wereld door duizenden verslonden wordt, circuleert in schoolklassen“.

Waarom gaat dit Amerikaansche boek er zoo grif-

in, terwijl E. zelden van v. ken worden.

Ik geloof d. der Europees. galooers van huu kracht ze al zwaar zij zij er licht.

Het publiek en dat daarin als er zoo ze wel niet in maar de ge. heet hangij.

Ben Lin. Hij handelt the best of maken is.

In de oers voor de jeug jonge mensel de jongeren, strookt met. zedelijk. Het l wordt door l dat ik al uw kour. Soms u aan goede het in orde, en grootoudel zij bewust d handelen. En te veranderer Zoo'n rede.

En de wer zich niet gra breekt.

Men kan. ander terrein.

Met die we.

Onlangs dv.

Daar las ik.

peesche uitga.

Welverzorgde.

Amerikaansche.

niet genoeg.

Het Amerik.

Vandaar, d.

deren voor.

Ben Linda.

moet omgaan.

hen in. Hij l.

wen in. doo.

hebben. Hij

schie konkur.

radikale niet.

door de enk.

van af. Zij

zels niet ov.

genoeg. Dit

Daar gedraag.

„neuze-succes“.

Doch dat.

En het kan.

dat er boeken.

tegenif toe.

Ik zal mij.

Ik bepaal.

Het is de.

wingen, welk.

En hoewel.

loops wel ad.

niet den in.

rich dit wer.

Heeft hij.

verdient het.

stukken begin.

Op blz. 85.

ndruk van.

Hymans —

Zijn middelen.

het van over.

krigen; de a.

uing van de.

door de Over.

tal; het recht.

van kinderen.

dat hij de g.

de eene vrou.

etische rede.

van bepaalde.

Hymans is.

tengewoon b.

Hij vermel.

men respect.

niet op ger.

Maar van w.

belangrijks o.

Hij bopertk.

Doch hij te.

tijd naar een.

Daarbij sch.

vooral aan.

komen.

En wat ve.

bestistheid k.

van het huw.

In het begi.